

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ ТРАНСФОРМАЦІЇ МАЙБУТНЬОГО»**

КАФЕДРА БІЗНЕСУ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ПРАВА

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

*для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності D3 «Менеджмент» ОПП «Менеджмент»
усіх форм здобуття освіти*

Обговорено та рекомендовано
на засіданні кафедри бізнесу,
адміністрування та права
Протокол №7 від 12.02.2026

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК. Методичні вказівки до практичних занять для здобувачів *першого (бакалаврського)* рівня вищої освіти спеціальності ДЗ «Менеджмент» ОПП «Менеджмент» усіх форм здобуття освіти / Укл.: В.В. Гливенко. Чернігів: ЗВО «Університет трансформації майбутнього», 2026. 31 с.

Укладач

Гливенко Валентина Василівна,
кандидат економічних наук, доцент, доцент
кафедри бізнесу, адміністрування та права

*Відповідальний
за випуск:*

Клименко Тетяна Вікторівна,
кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри бізнесу, адміністрування та права

Рецензент:

Сакун Олександра Сергіївна,
доктор економічних наук, доцент, професор кафедри
бізнесу, адміністрування та права

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПОНЯТТЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: ПРЕДМЕТ, ОБ'ЄКТИ, СКЛАДОВІ МЕТОДУ ТА ПРИНЦИПИ ЙОГО ОРГАНІЗАЦІЇ	5
ТЕМА 1. Поняття про бухгалтерський облік та його значення і роль в системі господарського обліку України. Предмет, об'єкти, метод та принципи організації бухгалтерського обліку	5
ТЕМА 2. Поняття про рахунки та План рахунків, їх зв'язок із бухгалтерським балансом	5
ТЕМА 3. Документація та інвентаризація	6
ТЕМА 4. Вартісне вимірювання об'єктів обліку. Калькулювання як елемент методу бухгалтерського обліку	6
Практичні завдання до модуля 1	7
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОСНОВИ ОБЛІКУ ГОСПОДАРСЬКИХ ЗАСОБІВ	12
ТЕМА 5. Облік засобів виробництва	12
ТЕМА 6. Облік запасів та процесу виробництва	13
ТЕМА 7. Облік грошових коштів та розрахунків	14
ТЕМА 8. Облік процесу реалізації та розрахунків з дебіторами. Облік доходів і витрат майбутніх періодів	14
Практичні завдання до модуля 2	15
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ОСНОВИ ОБЛІКУ ДЖЕРЕЛ УТВОРЕННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ЗАСОБІВ. ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ	21
ТЕМА 9. Облік формування власного капіталу	21
ТЕМА 10. Облік праці та її оплати	22
ТЕМА 11. Облік зобов'язань	23
ТЕМА 12. Основи фінансової звітності	23
Практичні завдання до модуля 3	24
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	29

ВСТУП

Бухгалтерський облік відіграє ключову роль у діяльності будь-якого підприємства, установи чи організації незалежно від форми власності та сфери діяльності. Він є основою фінансового управління та важливим інструментом контролю за господарськими процесами. Саме завдяки бухгалтерському обліку формується повна, достовірна та своєчасна інформація про фінансовий стан і результати діяльності суб'єкта господарювання.

Основним призначенням бухгалтерського обліку є фіксація, узагальнення та аналіз усіх господарських операцій, що відбуваються на підприємстві. Це дозволяє керівництву приймати обґрунтовані управлінські рішення, планувати подальший розвиток, оцінювати ефективність використання ресурсів і виявляти можливі ризики. Без належного обліку неможливо забезпечити стабільну та прибуткову діяльність підприємства.

Важливе значення бухгалтерський облік має і для зовнішніх користувачів інформації. Інвестори, кредитори, банки, податкові органи та інші зацікавлені сторони використовують бухгалтерську звітність для оцінки фінансової надійності підприємства, його платоспроможності та дотримання законодавства. Таким чином, облік сприяє підвищенню довіри до суб'єкта господарювання та прозорості його діяльності.

Бухгалтерський облік виконує важливу контрольну функцію. Він допомагає запобігати фінансовим порушенням, зловживанням і нераціональному використанню матеріальних, трудових і грошових ресурсів. Систематичний облік доходів і витрат дозволяє своєчасно виявляти відхилення від планових показників і вживати необхідних заходів для їх усунення.

Метою дисципліни є формування системи знань з концептуальної основи ведення бухгалтерського обліку в Україні, а також набуття практичних навичок ведення облікових операцій та складання фінансової звітності відповідно до чинного законодавства та стандартів обліку.

У межах дисципліни розглядаються принципи та методи бухгалтерського обліку, система рахунків і подвійного запису, первинна документація, форми бухгалтерського обліку, порядок відображення господарських операцій на рахунках, а також формування інформації для різних рівнів управління та складання фінансової звітності.

Методичні вказівки містять назви модулів та тем, що вивчаються, їх змістовне наповнення, план практичних занять, практичні завдання до кожного модуля, перелік рекомендованої літератури.

Змістовий модуль 1. Поняття бухгалтерського обліку: предмет, об'єкти, складові методу та принципи його організації

Тема 1. Поняття про бухгалтерський облік та його значення і роль в системі господарського обліку України. Предмет, об'єкти, метод та принципи організації бухгалтерського обліку.

План практичних занять

1. Сутність обліку та його значення в діяльності підприємства.
2. Нормативно – правове забезпечення обліку.
3. Види господарського обліку.
4. Поняття оперативного обліку та його завдання.
5. Поняття статистичного обліку та його завдання.
6. Сутність та мета бухгалтерського обліку.
7. Основні завдання бухгалтерського обліку.
8. Взаємозв'язок між видами господарського обліку.
9. Вимірники, що застосовуються в обліку.
10. Предмет і об'єкти бухгалтерського обліку.
11. Користувачі бухгалтерської інформації.
12. Основні принципи організації бухгалтерського обліку на підприємстві.
13. Метод бухгалтерського обліку та його елементи.
14. Класифікація господарських засобів та джерел їх утворення.

Ключові терміни: господарський облік; бухгалтерський облік; статистичний облік; оперативний облік; управлінський облік; фінансовий облік; податковий облік; натуральні вимірники; трудові вимірники; грошовий вимірник; принципи організації бухгалтерського обліку; користувачі інформації; метод бухгалтерського обліку; господарські засоби; джерела утворення господарських засобів.

Тема 2. Поняття про рахунки та План рахунків, їх зв'язок із бухгалтерським балансом.

План практичних занять

1. Сутність подвійного запису.
2. Поняття та побудова бухгалтерського рахунку.
3. Поняття активних і пасивних рахунків.
4. Регулюючі рахунки та їх призначення.
5. Принципи побудови Плану рахунків.
6. Характеристика рахунків обліку господарських засобів.
7. Характеристика рахунків обліку джерел формування господарських засобів.
8. Позабалансові рахунки та їх призначення.
9. Поняття синтетичного та аналітичного обліку.

10. Сутність балансового методу та його значення.
11. Поняття про бухгалтерський баланс.
12. Побудова і зміст бухгалтерського балансу.
13. Вплив господарських операцій підприємства на зміни у бухгалтерському балансі.
14. Сальдова та оборотна відомість: поняття та призначення.

Ключові терміни: подвійний запис; бухгалтерський рахунок; активний рахунок; пасивний рахунок; регулюючий рахунок; План рахунків; господарська операція; типи господарських операцій; синтетичний облік; аналітичний облік; баланс; стаття балансу; валюта балансу; оборотна відомість; сальдова відомість.

Тема 3. Документація та інвентаризація.

План практичних занять

1. Документування, як спосіб первинного відображення об'єктів бухгалтерського обліку.
2. Значення документації для ведення бухгалтерського обліку.
3. Поняття первинного документа та вимоги до його оформлення.
4. Класифікація бухгалтерських документів.
5. Вимоги до термінів зберігання бухгалтерських документів.
6. Облікові реєстри: сутність та призначення.
7. Поняття інвентаризації та її завдання.
8. Порядок проведення інвентаризації.
9. Документальне оформлення результатів проведення інвентаризації.
10. Відображення в обліку інвентаризаційних різниць.
11. Значення інвентаризації для забезпечення достовірності бухгалтерського обліку.

Ключові терміни: документація; первинний облік; первинний документ; класифікація бухгалтерських документів; уніфікація; стандартизація; графік документообігу; архівування бухгалтерської документації; обліковий реєстр; інвентаризація; інвентаризаційний опис; інвентаризаційні різниці.

Тема 4. Вартісне вимірювання об'єктів обліку. Калькулювання як елемент методу бухгалтерського обліку.

План практичних занять

1. Поняття та сутність оцінки як елементу методу бухгалтерського обліку.
2. Значення оцінки для формування достовірної облікової інформації.
3. Методи оцінок та їх характеристика.
4. Поняття первісної вартості та її застосування.
5. Поняття справедливої вартості та її застосування.

6. Переоцінка та особливості її застосування.
7. Поняття калькуляції та її види.
8. Об'єкти обліку витрат та калькуляції.
9. Поняття та види собівартості.
10. Основні методи калькуляції собівартості.
11. Порядок здійснення калькуляції продукції, робіт послуг.

Ключові терміни: оцінка; первісна вартість; справедлива вартість; теперішня вартість; дисконтована вартість; оцінка на дату балансу; чиста вартість реалізації; дооцінка; уцінка; об'єкти обліку витрат; калькуляція; методи калькуляції; собівартість.

Практичні завдання до модуля 1

Завдання 1

Користуючись таблицею, визначити, яка характеристика відповідає кожному виду обліку.

<i>Вид обліку</i>	<i>Мета застосування</i>
Оперативний	Виявлення, вимірювання, реєстрація, накопичення, зберігання та передача інформації зовнішнім та внутрішнім користувачам
Статистичний	Спостереження і контроль за окремими господарськими операціями і процесами
Бухгалтерський	Вивчення та моніторинг масових явищ і процесів

Завдання 2

Оберіть правильне визначення принципів обліку, розташувавши їх відповідно.

<i>№ з/п</i>	<i>Принцип обліку</i>	<i>Визначення</i>
1.	Повне висвітлення	доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів;
2.	Автономність	операції обліковуються відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми;
3.	Послідовність	оцінка активів та зобов'язань підприємства здійснюється виходячи з припущення, що його діяльність буде тривати й надалі;
4.	Безперервність	кожне підприємство розглядається як юридична особа, відокремлена від її власників, у зв'язку з чим особисте майно та зобов'язання власників не повинні відображатися у фінансовій звітності підприємства;
5.	Нарахування	вимірювання та узагальнення всіх господарських операцій підприємства у його фінансовій звітності здійснюються в єдиній грошовій одиниці;
6.	Превалювання сутності над формою	фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі;
7.	Єдиний грошовий вимірник	постійне (з року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики.

Завдання 3

Класифікуйте господарські засоби за їх функціональною роллю в процесі відтворення на оборотні і необоротні.

Господарські засоби:

- грошові кошти на рахунку в банку;
- товари на складі;
- довгострокова дебіторська заборгованість;
- поточна дебіторська заборгованість;
- капітальні інвестиції;
- незавершене виробництво;
- нематеріальні активи;
- основні засоби.

Завдання 4

Класифікуйте джерела утворення господарських засобів на власні і залучені.

Джерела утворення господарських засобів:

- забезпечення виплат відпусток;
- резерв сумнівних боргів;
- кредити банків;
- статутний капітал;
- заборгованість перед постачальниками;
- прибуток;
- заборгованість працівникам з оплати праці;
- додатковий капітал.

Завдання 5

Початкове сальдо за рахунком «Сировина і матеріали» становить 69450 грн. За звітний період було оприбутковано на склад матеріалів на суму 38950 грн. Відпущено у виробництві матеріалів на суму 81580 грн.

Побудувати рахунок, відобразити початкове сальдо, обороти та кінцеве сальдо.

Завдання 6

Початкове сальдо за рахунком «Поточні рахунки в банку» становить 34520 грн. За звітний період відбулися такі операції:

- надійшли кошти від покупців на суму 50790 грн;
- перераховано зарплату на картрахунки працівників на суму 39870 грн;
- для видачі підзвітним особам знято готівку в касу на суму 8500 грн;
- оплачено рахунки постачальників на суму 21980 грн.

Побудувати рахунок, відобразити початкове сальдо, обороти та кінцеве сальдо.

Завдання 7

Початкове сальдо за рахунком «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» становить 92000 грн.

За звітний період відбулися такі операції:

- придбано матеріали у постачальника на суму 39680 грн.
- придбано запчастини у постачальника на суму 45000 грн.
- сплачено постачальникам 75630 грн.

Побудувати рахунок, відобразити початкове сальдо, обороти та кінцеве сальдо.

Завдання 8

Які рахунки (субрахунки) є активними, пасивними, контрактивними чи контрпасивними?

Розрахунки з постачальниками і підрядниками; Виробництво; Паливо; Торгівельна націнка; Права на користування природними ресурсами ; Неоплачений капітал; Дохід від реалізації продукції; Резерв сумнівних боргів; Адміністративні витрати; Короткострокові кредити банків в іноземній валюті; Готова продукція; Забезпечення гарантійних зобов'язань; Розрахунки з підзвітними особами; Знос (амортизація) основних засобів.; Додатковий капітал.

Завдання 9

Визначити вплив кожної з наведених операцій на бухгалтерський баланс та вказати тип операцій:

- отримано послуги від постачальника;
- відпущено зі складу запчастини у виробництво;
- виплачено заробітну плату працівникам з поточного рахунку в банку;
- отримано на поточний рахунок довгостроковий кредит банку;
- сплачено постачальнику за послуги;
- отримано кошти на поточний рахунок в банку від покупців;
- повернуто частину довгострокового кредиту .

Завдання 10

Вказати вплив господарських операцій на баланс та записати кореспонденцію рахунків за вказаними господарськими операціями:

- отримано готівку в касу з поточного рахунку в банку;
- видано готівку з каси підзвітній особі;
- отримано сировину від постачальника;
- нараховано заробітну плату працівникам виробництва;
- отримано безоплатно легковий автомобіль;
- відпущено сировину у виробництво;
- придбано малоцінні швидкозношувані предмети у постачальника;
- оприбутковано готову продукцію з виробництва;
- сплачено постачальникам за сировину і МШП.

Завдання 11

На підставі кореспонденції рахунків визначити зміст господарських операцій:

- 1) Дт 311 Кт 301;
- 2) Дт 33 Кт 311;

- 3) Дт 208 Кт 631;
- 4) Дт 93 Кт 661;
- 5) Дт 93 Кт 651;
- 6) Дт 22 Кт 631;
- 7) Дт 23 Кт 201;
- 8) Дт 631 Кт 311.

Завдання 12

Скласти оборотний баланс за місяць. Записати кореспонденцію рахунків за всіма операціями та вказати вплив кожної операції на баланс.

Початкове сальдо за рахунками:

1. Транспортні засоби адміністративного призначення – 856700 грн;
2. Знос транспортних засобів – 148950 грн;
3. Машини і обладнання (виробничого призначення) – 1160000 грн;
4. Знос машин і обладнання – 395000 грн;
5. Статутний капітал – 1250000 грн;
6. Сировина і матеріали – 244300 грн;
7. Паливо – 59600 грн;
8. Неоплачений капітал – 25000 грн;
9. Запчастини – 29750 грн;
10. Дебіторська заборгованість за розрахунками з вітчизняними покупцями і замовниками - 21500 грн;
11. Нерозподілений прибуток – 62000 грн;
12. Резерв сумнівних боргів – 8900 грн;
13. Поточний рахунок в банку – 54730 грн;
14. Резервний капітал – 87580 грн;
15. Довгостроковий кредит банку – 450000 грн;
16. Готова продукція – 16800 грн;
17. Заборгованість перед постачальниками і підрядчиками – 35600 грн;
18. Заборгованість перед працівниками по заробітній платі – 26450 грн;
19. Заборгованість перед бюджетом за податками – 3900 грн;

Господарські операції за місяць:

1. Нараховано зарплату працівникам виробництва – 59480 грн;
2. Нараховано зарплату працівникам адміністрації - 26400 грн;
3. Відпущено сировину у виробництво – 64800 грн;
4. Витрачено паливо на потреби виробництва – 23950 грн;
5. Нараховано амортизацію машин і обладнання виробничого призначення – 10120 грн;
6. Нараховано амортизацію по транспортних засобах адміністративного призначення – 8500 грн;
7. Отримано частину заборгованості від покупців – 16500 грн;
8. Сплачено частину заборгованості постачальникам – 18900 грн;
9. Виплачено заробітну плату безготівково – 26450 грн;

10. Сплачено заборгованість за податками – 3900 грн;
 11. Сплачено частину заборгованості по довгостроковому кредиту – 35000 грн;
 12. Отримано кошти на рахунок в банку в погашення заборгованості за внесками до статутного капіталу – 25000 грн;
 13. Придбано сировину і матеріали у постачальника – 39600 грн;
 14. Оприбутковано з виробництва готову продукцію (у розмірі 90% від загальної суми виробничих витрат).

Завдання 13

Визначте, які вимоги встановлюються до первинних документів законодавчо – нормативною базою з бухгалтерського обліку, посилаючись на відповідні нормативні документи.

Завдання 14

Вкажіть, до якої класифікації відносяться зазначені види документів.

<i>Вид первинних документів</i>	<i>Класифікація</i>
Виконавчі	
Первинні	
Розпорядчі	
Зведені	
Внутрішні	
Разові	
Зовнішні	

Завдання 15

Визначте, в яких випадках проводиться обов'язкова інвентаризація та обґрунтуйте відповідними нормативними документами.

Завдання 16

Вкажіть, яким чином будуть врегульовані інвентаризаційні різниці в кожному із випадків, що наведені нижче.

Ситуація 1.

Під час проведення інвентаризації на складі №1 у матеріально відповідальній особі виявлено нестачу муки першого гатунку кількістю 10 кг та лишки муки вищого гатунку такої ж кількості.

Ситуація 2.

Під час проведення інвентаризації на складі № 1 у матеріально відповідальній особі виявлено лишки сировини в кількості 25 кг, а на складі № 2 в іншій матеріально відповідальній особі – нестача такої ж кількості сировини.

Ситуація 3.

Під час проведення інвентаризації на складі виявлено нестачу сировини і матеріалів на загальну суму 500 грн. Винна особа не встановлена.

Завдання 17

Визначити, яка оцінка буде застосована до кожного виду активу підприємства:

<i>Актив</i>	<i>Облікова оцінка</i>
Придбано виробниче обладнання у постачальника	
Отримано транспортний засіб як внесок у статутний капітал	
Безоплатно одержано МШП	
Виготовлено напівфабрикати власного виробництва	
Незавершене виробництво	
Придбані запчастини у постачальника	
Нематеріальний актив, придбаний шляхом обміну на подібний актив	
Придбані фінансові інвестиції	

Завдання 18

Скласти калькуляцію фактичної собівартості 1 спортивного костюму жіночого та записати кореспонденцію рахунків, користуючись даними.

За звітний місяць швейним цехом на пошиття 100 костюмів було витрачено 235 м тканини вартістю 198 грн за 1 м, 95 катушок ниток вартістю 20 грн за катушку, фурнітура на загальну суму 3100 грн. В цеху працює чотири швачки, заробітна плата кожної становить 10000 грн. ЄСВ на заробітну плату 22%, амортизація обладнання 800 грн, загальновиробничі витрати 4100 грн. Незавершене виробництво на початок місяця – 2680 грн, на кінець місяця – 7950 грн.

Змістовий модуль 2. Основи обліку господарських засобів**Тема 5. Облік засобів виробництва.****План практичних занять**

1. Поняття та склад необоротних активів підприємства.
2. Основні ознаки необоротних активів.
3. Сутність основних засобів та їх значення в діяльності підприємства.
4. Оцінка основних засобів залежно від шляхів надходження на підприємство.
5. Поняття та методи амортизації.
6. Облік амортизації (зносу) основних засобів.
7. Порядок проведення переоцінки основних засобів.
8. Облік руху основних засобів на підприємстві.
9. Сутність нематеріальних активів та їх визнання.
10. Облік амортизації нематеріальних активів.

11. Облік руху нематеріальних активів на підприємстві.
12. Поняття та облік капітальних інвестицій.
13. Документальне забезпечення обліку необоротних активів.

Ключові терміни: необоротні активи; критерії визнання; основні засоби; малоцінні необоротні матеріальні активи; нематеріальні активи; амортизація (знос); методи амортизації; вартість, яка амортизується; залишкова вартість; ліквідаційна вартість; строк корисного використання; ремонт основних засобів; модернізація основних засобів; капітальні інвестиції; інвентарна картка; акт введення в експлуатацію.

Тема 6. Облік запасів та процесу виробництва.

План практичних занять

1. Поняття та значення запасів у діяльності підприємства.
2. Визнання запасів та методи їх оцінки залежно від шляхів надходження на підприємство.
3. Методи обліку запасів при вибутті.
4. Облік руху запасів на підприємстві.
5. Поняття та особливості обліку малоцінних швидкозношуваних предметів.
6. Поняття та особливості обліку товарів та торгової націнки.
7. Документальне оформлення руху запасів на підприємстві.
8. Поняття витрат виробництва та їх класифікація.
9. Склад виробничих витрат.
10. Поняття та склад загальновиробничих витрат.
11. Методика розподілу загальновиробничих витрат.
12. Поняття готової продукції та незавершеного виробництва.
13. Оцінка незавершеного виробництва.
14. Облік формування витрат виробництва та виходу готової продукції.
15. Документальне забезпечення обліку витрат та виходу готової продукції.

Ключові терміни: запаси; виробничі запаси; методи оцінки запасів при вибутті; малоцінні швидкозношувані предмети; товари; торгова націнка; транспортно – заготівельні витрати; витрати виробництва; готова продукція; незавершене виробництво; загальновиробничі витрати; складський облік; лімітно – забірна картка; прибуткова накладна; видаткова накладна.

Тема 7. Облік грошових коштів та розрахунків.

План практичних занять

1. Поняття грошових коштів та їх еквівалентів.
2. Нормативно-правове регулювання готівкових і безготівкових розрахунків в Україні.
3. Порядок здійснення касових операцій.
4. Документальне забезпечення обліку касових операцій.
5. Поняття ліміту каси та його розрахунок.
6. Проведення інвентаризації каси та її документальне оформлення.
7. Облік готівкових операцій.
8. Поняття підзвітних осіб та порядок видачі та повернення підзвітних сум.
9. Порядок здійснення безготівкових рахунків.
10. Документальне оформлення безготівкових розрахунків.
11. Облік відряджень в межах України і за кордон.

Ключові терміни: грошові кошти; еквіваленти грошових коштів; готівка; каса; ліміт каси; прибутковий касовий ордер; видатковий касовий ордер; касова книга; поточний рахунок в банку; платіжна інструкція; підзвітні особи; службове відрядження.

Тема 8. Облік процесу реалізації та розрахунків з дебіторами. Облік доходів і витрат майбутніх періодів.

План практичних занять

1. Поняття доходу та його визнання.
2. Податки та збори, пов'язані з процесом реалізації.
3. Поняття та класифікація дебіторської заборгованості.
4. Облік розрахунків з покупцями і замовниками.
5. Поняття резерву сумнівних боргів та методи його розрахунку.
6. Поняття безнадійної дебіторської заборгованості та порядок її списання.
7. Облік авансів виданих.
8. Облік розрахунків за претензіями та за відшкодуванням завданих збитків.
9. Облік витрат на збут.
10. Визначення фінансового результату від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).
11. Документальне забезпечення процесу реалізації.
12. Поняття та склад доходів майбутніх періодів.
13. Поняття та склад витрат майбутніх періодів.
14. Відображення на рахунках обліку доходів і витрат майбутніх періодів та їх віднесення на фінансові результати.

Ключові терміни: дохід від реалізації; чистий дохід; покупці і замовники; дебіторська заборгованість; безнадійна заборгованість; резерв сумнівних боргів; строк позовної давності; аванси видані; податок на додану вартість; вирахування

з доходу; претензії; відшкодування збитків; відвантаження; витрати на збут; фінансовий результат; доходи майбутніх періодів; витрати майбутніх періодів; товарно – транспортна накладна; податкова накладна; рахунок – фактура.

Практичні завдання до модуля 2

Завдання 1

Підприємство придбало виробниче обладнання на суму 530 тис. грн з ПДВ. Витрати на монтаж склали 18 тис. грн. з ПДВ. Строк корисного використання 7 років. За допомогою цього обладнання планується виготовити готової продукції на суму 20 млн. грн. За звітний місяць виготовлено продукції на суму 245 тис. грн.

Записати кореспонденцію рахунків з оприбуткування ОЗ та розрахувати амортизацію виробничим методом.

Завдання 2

Підприємство у січні 202_ р. придбало у постачальника транспортний засіб вартістю 420000 з ПДВ. Транспорт використовується адміністрацією підприємства. Метод амортизації – прямолінійний. Строк корисного використання 10 років.

Записати кореспонденцію рахунків.

Завдання 3

Підприємство власними силами побудувало виробничу споруду. Витрати на будівельні матеріали склали 750 тис. грн, заробітна плата робітників – 120 тис. грн ЄСВ – 22%. Строк корисного використання споруди 15 років. Ліквідаційна вартість 100 тис. грн.

Записати кореспонденцію рахунків з оприбуткування ОЗ та розрахувати амортизацію прямолінійним методом.

Завдання 4

Підприємство А придбало торгову марку у підприємства Б для використання у власній господарській діяльності. Договірна вартість торгової марки склали 120 тис. грн з ПДВ. Витрати на реєстрацію торгової марки – 6000 грн (без ПДВ). Строк корисного використання – 10 років. Метод амортизації – прямолінійний, ліквідаційна вартість дорівнює нулю.

Визначити первісну вартість нематеріального активу, розрахувати місячну норму амортизації та відобразити всі господарські операції в обліку.

Завдання 5

Підприємство придбало програмний продукт для ведення бухгалтерського обліку. Вартість програмного продукту 35000 грн з ПДВ. Для його налаштування і адаптації додатково було сплачено фірмі-розробнику 6000 грн з ПДВ, після чого він був введений в експлуатацію. Також було проведено навчання персоналу для роботи з продуктом, за яке було сплачено 7200 грн з

ПДВ. Протягом місяця отримано рахунок за оновлення і абонентське обслуговування програми на суму 490 грн з ПДВ.

Відобразити в обліку господарські операції.

Завдання 6

Підприємство придбало у постачальника матеріали на суму 36000 грн з ПДВ та запасні частини на суму 4800 грн з ПДВ. Оплата здійснена після отримання запасів.

Записати кореспонденцію рахунків з придбання запасів у постачальника.

Завдання 7

Підприємство роздрібної торгівлі придбало у постачальника товар на загальну суму 150000 грн з ПДВ. Оплата за придбаний товар здійснена після його отримання. Власна торгова націнка на вказаний товар складає 80%.

Записати кореспонденцію рахунків з придбання товару у постачальника та формування власної торгової націнки.

Завдання 8

Користуючись наведеними даними, здійснити необхідні розрахунки щодо визначення вартості товарів при вибутті методом середньозваженої собівартості за звітний період.

На початок квітня залишки товару на складі становлять 810 одиниць за ціною 21,15 грн за одиницю.

Протягом місяця були такі надходження:

10.04 – 180 штук за ціною 20,85 грн за одиницю;

25.04 – 510 штук за ціною 21,60 грн за одиницю.

Відпущено зі складу:

12.04 – 650 одиниць;

28.04 – 280 одиниць.

Завдання 9

Користуючись наведеними даними, здійснити необхідні розрахунки щодо визначення вартості товарів при вибутті методом ФІФО.

На початок жовтня залишки товарів на складі становлять 950 штук за ціною 75 грн за шт.

Протягом місяця були такі надходження:

05.10 – 480 шт. за ціною 74,65 грн за шт.;

15.10 – 510 шт. за ціною 75,10 грн за шт.

Відпущено зі складу:

10.10 – 1100 шт.;

23.10 – 545 шт.

Завдання 10

Користуючись наведеними даними, здійснити необхідні розрахунки щодо визначення вартості продукції при вибутті методом нормативних витрат.

На початок жовтня на складі виробничого підприємства готова продукція була відсутня. Протягом цього місяця на склад трьома партіями надійшла готова продукція в такій кількості:

- 1) 60 шт.;
- 2) 90 шт.;
- 3) 75 шт.

У цьому ж місяці зі складу тричі була реалізована готова продукція в кількості:

- 1) 55 шт.;
- 2) 75 шт.;
- 3) 80 шт.

Нормативна вартість одиниці продукції в жовтні становить 90,00 грн, а фактична собівартість – 95,00 грн.

Завдання 11

Користуючись наведеними даними, здійснити необхідні розрахунки щодо визначення вартості товарів при вибутті методом ідентифікованої собівартості.

Залишок товару на початок місяця становив 3906,00 грн (70 одиниць за ціною 55,80 грн).

У звітному періоді товар отримувався двічі:

- 1) 60 од. за ціною 60,00 грн/од.;
- 2) 70 од. за ціною 61,20 грн/од.

Протягом місяця реалізовано 180 одиниць:

- 1) 70 од. за ціною 55,80 грн/од.;
- 2) 50 од. за ціною 60,00 грн/од.;
- 3) 60 од. за ціною 61,20 грн/од.

Завдання 12

Всі витрати цеху з пошиття одягу склали 250000 (Дт 231)

Всі витрати цеху з пошиття взуття склали 320000 (Дт 232)

Загальна сума ЗВВ склали 25000 грн (Дт 91), з них 10000 змінні, 8000 – постійні розподілені.

Прийнято метод розподілу ЗВВ – пропорційно сумі загальних витрат.

Зробити розрахунки по розподілу загальноновиробничих витрат та записати кореспонденцію рахунків.

Завдання 13

Виробниче підприємство за звітний місяць здійснило наступні господарські операції:

- 1) Придбано сировину на суму 126700 грн.
- 2) Придбано запчастини на суму 34200
- 3) Придбано пальне на суму 51950
- 4) Здійснено розрахунки з постачальниками за всі придбані матеріальні цінності
- 5) Всі придбані матеріальні цінності відпущені у виробництво

- 6) Відпущено зі складу МШП у виробництво на суму 16200
- 7) Нараховано зарплату працівникам виробництва на суму 88170
- 8) Нараховано зарплату працівникам адміністрації на суму 43550
- 9) Нараховано зарплату працівникам відділу збуту на суму 23180
- 10) Нараховано ЄСВ на весь фонд заробітної плати
- 11) Нараховано амортизацію виробничого обладнання – 14890
- 12) Нараховано амортизацію адміністративних основних засобів – 10350
- 13) За результатами інвентаризації на кінець місяця вартість готової продукції складає 90% від понесених витрат на виробництво.

Записати кореспонденцію рахунків за всіма господарськими операціями.

Завдання 14

Вкажіть, які з наведених нижче активів належать до грошових коштів, а які до їх еквівалентів:

- короткостроковий депозит;
- готівка в касі підприємства;
- кошти на валютному рахунку підприємства;
- облігації внутрішньої державної позики терміном погашення до 12 місяців;
- облігації підприємства з високим кредитним рейтингом;
- кошти на акредитивному рахунку підприємства.

Завдання 15

Підприємством не було встановлено ліміт каси. На кінець робочого дня в касі знаходилась виручка за реалізовані товари в сумі 2500 грн, яка не була здана до установи банку ні поточного, ні наступного дня.

Надати роз'яснення з посиланням на нормативні документи, чи є вказана ситуація такою, що відповідає чинному законодавству та яка відповідальність за це передбачена.

Завдання 16

На підприємстві встановлено ліміт каси в розмірі 8000 грн.

На кінець робочого дня залишок готівки в касі становив 11500 грн, з них 3000 грн – заробітна плата, яку підприємство отримало цього ж дня.

Встановити, чи є в даному випадку перевищення ліміту каси, якщо так, то яка відповідальність за це передбачена згідно чинного законодавства.

Завдання 17

Працівник адміністрації підприємства був направлений у відрядження терміном на 5 днів по території України. Після приїзду ним було своєчасно подано авансовий звіт, згідно якого: витрати на проїзд склали 750 грн, витрати на проживання в готелі – 2500 грн. Добові нараховуються на підприємстві у відповідності до граничної межі, встановленої ПКУ. Перед відрядженням працівнику було видано аванс в розмірі 6500 грн шляхом зарахування коштів на його картрахунок.

Відобразити в обліку господарські операції.

Завдання 18

Працівник відділу збуту підприємства був направлений у відрядження терміном на 3 дні по території України. Після приїзду ним було своєчасно подано авансовий звіт, згідно якого: витрати на проїзд склали 720 грн з ПДВ, витрати на проживання в готелі – 3200 грн з ПДВ. Сума добових нараховується на підприємстві у розмірі 350 грн за добу. Перед відрядженням працівнику було видано аванс в розмірі 4800 грн шляхом зарахування коштів на його карттрахунок. Залишок авансу працівник до кінця місяця не повернув.

Відобразити в обліку господарські операції. Надати роз'яснення з посиланням на нормативні документи, які дії бухгалтера щодо стягнення суми надміру витрачених коштів на відрядження.

Завдання 19

Підприємство реалізувало продукцію на суму 1200 грн з ПДВ. Собівартість реалізованої продукції склала 500 грн.

Відобразити господарську операцію в обліку.

Завдання 20

Підприємство реалізувало покупцю матеріали зі складу на суму 14600 грн з ПДВ. Балансова вартість матеріалів складає 10350 грн.

Відобразити господарську операцію в обліку.

Завдання 21

Підприємство реалізувало товар на суму 44280 грн з ПДВ та матеріали на суму 15900 з ПДВ. Собівартість реалізованих товарів склала 26900 грн, балансова вартість матеріалів 11650 грн.

Відобразити в обліку всі господарські операції.

Завдання 22

Підприємство придбало товар загальною вартістю 18960 з ПДВ. Весь товар було реалізовано за 24540 грн з ПДВ.

Відобразити господарську операцію в обліку.

Завдання 23

Підприємство А реалізувало (надало) послуги підприємству Б на суму 12000 грн з ПДВ. Собівартість наданих послуг склала 6500 грн.

Відобразити господарську операцію в обліку.

Завдання 24

Підприємство А реалізувало (надало) послуги підприємству Б на суму 148560 грн з ПДВ. Собівартість наданих послуг склала 115000 грн, в тому числі:

- витрати матеріалів – 11950 грн;
- витрати запчастин – 9278 грн;
- заробітна плата – 67600 грн;

- ЄСВ 22% - 14872 грн;
  - амортизація ОЗ – 8200 грн;
  - амортизація нематеріальних активів – 3100 грн.
- Відобразити в обліку реалізацію послуг.

Завдання 25

Підприємство реалізувало товар покупцю на суму 278000 грн з ПДВ на умовах 100% передоплати.

Собівартість реалізованого товару склала 134800 грн.

Відобразити господарську операцію в обліку.

Завдання 26

Підприємство реалізувало продукцію покупцю на суму 320000 грн з ПДВ на умовах 100% передоплати.

Собівартість реалізованої продукції склала 165000 грн.

Відобразити господарську операцію в обліку.

Завдання 27

Підприємство уклало договір на придбання товарів на загальну суму 166800 грн з ПДВ. За умовами договору, перед отриманням товару воно повинно перерахувати аванс в розмірі 30%. Собівартість реалізованого товару склала 102500 грн.

Відобразити господарську операцію в обліку.

Завдання 28

Підприємство уклало договір на реалізацію товарів на загальну суму 629160 грн з ПДВ. За умовами договору, перед отриманням товару воно повинно перерахувати аванс в розмірі 50%. Собівартість реалізованого товару склала 393250 грн.

Відобразити господарську операцію в обліку.

Завдання 29

Підприємство уклало контракт на придбання товарів на загальну суму 192000 грн з ПДВ. Під час отримання товару від постачальника було виявлено, що товару фактично отримано менше на суму 18500 грн. На суму нестачі постачальнику пред'явлено претензію. Кошти в повному обсязі було оплачено постачальнику після задоволення претензії.

Постачальник претензію задовольнив, поставивши товар, якого не вистачало.

Відобразити господарські операції в обліку.

Завдання 30

Підприємство реалізувало товар покупцю на суму 145800 грн з ПДВ. Після відвантаження товару, покупець оплатив 90% вартості. Собівартість реалізованого товару склала 105300 грн.

Дебіторська заборгованість після судового рішення була визнана безнадійною і списана за рахунок резерву сумнівних боргів.

Відобразити господарські операції в обліку.

Завдання 31

Підприємство придбало товари на загальну суму 163000 грн з ПДВ. Товари було реалізовано покупцю за 293000 грн з ПДВ.

Після отримання товарів, покупець оплатив 60% вартості.

Підприємство через деякий час подало позов на покупця, судом було визнано покупця неплатоспроможним і його заборгованість було списано за рахунок резерву сумнівних боргів. Через деякий час підприємство отримало від правонаступника підприємства – боржника суму дебіторської заборгованості.

Відобразити в обліку господарські операції.

Завдання 32

За результатами інвентаризації на складі виявлено нестачу запчастин на суму 2500 грн. Винна особа встановлена. За домовленістю сторін сума відшкодування буде утримана із зарплати винної особи.

Відобразити в обліку всі господарські операції.

Завдання 33

На початку січня поточного року підприємство отримало орендну плату за офісне приміщення за 6 місяців наперед в сумі 36000 грн з ПДВ.

Відобразити в обліку господарську операцію.

Завдання 34

На початку січня поточного року підприємство оплатило на 12 місяців підписку на журнал для інженерного відділу на суму 18000 грн.

Відобразити в обліку господарську операцію.

Змістовий модуль 3. Основи обліку джерел утворення господарських засобів. Основи фінансової звітності.

Тема 9. Облік формування власного капіталу.

План практичних занять

1. Зміст та структура власного капіталу.
2. Поняття та облік зареєстрованого капіталу.
3. Особливості та облік формування статутного капіталу акціонерних товариств.
4. Формування та облік статутного капіталу інших типів господарських товариств.
5. Документальне забезпечення обліку статутного капіталу.

6. Шляхи збільшення статутного капіталу залежно від типу господарського товариства.

7. Шляхи зменшення статутного капіталу залежно від типу господарського товариства.

8. Поняття та облік неоплаченого та вилученого капіталу.

9. Структура додаткового капіталу та облік його складових.

10. Поняття та облік капіталу в дооцінках.

11. Сутність резервного капіталу та його формування.

12. Формування в системі рахунків нерозподіленого прибутку та непокритого збитку.

13. Поняття прибутку (збитку) до оподаткування та чистого прибутку.

14. Напрямки розподілу чистого прибутку.

Ключові терміни: власний капітал; статутний капітал; збільшення статутного капіталу; зменшення статутного капіталу; додатковий капітал; капітал в дооцінках; резервний капітал; нерозподілений прибуток; непокритий збиток; прибуток до оподаткування; чистий прибуток; напрями розподілу чистого прибутку.

Тема 10. Облік праці та її оплати.

План практичних занять

1. Поняття та сутність заробітної плати.

2. Форми та системи оплати праці.

3. Склад фонду оплати праці.

4. Поняття основної та додаткової заробітної плати.

5. Поняття мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму.

6. Первинні документи, на основі яких здійснюється нарахування заробітної плати.

7. Облік розрахунків з оплати праці.

8. Особливості застосування податкової соціальної пільги.

9. Порядок нарахування та облік допомоги з тимчасової втрати працездатності.

10. Порядок розрахунку та облік відпусток.

11. Облік податків та зборів, пов'язаних із заробітною платою.

12. Облік розрахунків за єдиним соціальним внеском.

Ключові терміни: оплата праці; заробітна плата; фонд оплати праці; основна заробітна плата; додаткова заробітна плата; заохочувальні і компенсаційні виплати; мінімальна заробітна плата; прожитковий мінімум; податкова соціальна пільга; таблиць обліку робочого часу; розрахунково – платіжна відомість; допомога з тимчасової втрати працездатності; страховий стаж; відпустка; податок з доходів фізичних осіб; військовий збір; єдиний соціальний внесок.

Тема 11. Облік зобов'язань.

План практичних занять

1. Поняття та класифікація зобов'язань.
2. Умови визнання зобов'язань.
3. Сутність та склад довгострокових зобов'язань.
4. Сутність та склад поточних зобов'язань.
5. Облік довгострокових та короткострокових позик.
6. Поняття та облік кредитів банку.
7. Облік векселів виданих.
8. Облік поточних забезпечень та інших поточних зобов'язань.
9. Облік розрахунків з постачальниками і підрядниками.
10. Облік авансів виданих.
11. Облік ПДВ залежно від способу оплати заборгованості.
12. Документальне забезпечення обліку зобов'язань підприємства.

Ключові терміни: зобов'язання; поточне зобов'язання; довгострокове зобов'язання; непередбачені зобов'язання; кредиторська заборгованість; позика; банківський кредит; відсотки за кредитом; фінансові витрати; векселі видані; аванси видані; постачальники і підрядники; забезпечення; резерв відпусток; гарантійні зобов'язання; акт звірки розрахунків; акт приймання – передачі; договір поставки.

Тема 12. Основи фінансової звітності.

План практичних занять

1. Поняття та склад фінансової звітності.
2. Нормативно – правове регулювання фінансової звітності.
3. Принципи підготовки фінансової звітності.
4. Основні користувачі фінансової звітності та їх інформаційні потреби.
5. Взаємозв'язок Плану рахунків з елементами фінансової звітності.
6. Загальні принципи складання форми 1 Баланс (Звіт про фінансовий стан).
7. Загальні принципи складання форми 2 Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід).
8. Форми бухгалтерського обліку.
9. Критерії вибору форми обліку на підприємстві.
10. Методи виправлення помилок в обліку і звітності.

Ключові терміни: фінансова звітність; користувачі фінансової звітності; принципи підготовки фінансової звітності; елементи фінансової звітності; фінансова інформація; баланс; звіт про фінансові результати; операційна діяльність; фінансова діяльність; інвестиційна діяльність; форми бухгалтерського обліку; методи виправлення помилок.

Практичні завдання до модуля 3

Завдання 1

ТОВ зареєструвало капітал у розмірі 60000 грн. Засновник А вніс 18000 грн безготівковими коштами, засновник Б – 12000 грн товарами, засновник В – 30000 грн – офісною технікою.

Відобразити в обліку операції з формування статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю.

Завдання 2

Акціонерне товариство зареєструвало статутний капітал у розмірі 12 000 000 грн. Статутний капітал складається із 2400 000 акцій номінальною вартістю 5 грн. Акції були розповсюджені за ціною 6,50 грн за акцію.

Відобразити в обліку операції з формування статутного капіталу акціонерного товариства.

Завдання 3

Акціонерне товариство викупило 1000 акцій за ціною 8 грн за 1 акцію з метою анулювання. Номінальна вартість 1 акції становить 5 грн. На момент здійснення операції емісійний дохід (с-до на рах. 421) становило 5000 грн.

Завдання 4.

Відповідно до установчих документів статутний капітал товариства з обмеженою відповідальністю «Престиж» становить 150 тис. грн та складається із внесків двох фізичних осіб: Слюсаренко А.В. – грошові кошти на суму 60 тис. грн; Петренко О.А. – обладнання на суму 90 тис. грн. На момент державної реєстрації товариства Слюсаренко А.В. внесла на тимчасовий рахунок в установі банку 80% свого внеску, а Петренко О.А. – обладнання на всю суму.

Протягом року після державної реєстрації ТОВ Слюсаренко А.В. внесено решту внеску на поточний рахунок підприємства.

Відобразити операції в системі рахунків бухгалтерського обліку.

Завдання 5

Підприємство прийняло рішення здійснити дооцінку основного засобу. На дату переоцінки первісна вартість об'єкта складає 200000 грн, накопичений знос – 80000 грн. Справедлива вартість – 150000 грн.

Визначити суму дооцінки, нову первісну вартість та суму зносу після дооцінки, записати кореспонденцію рахунків.

Завдання 6

Підприємство прийняло рішення здійснити уцінку основного засобу. На дату переоцінки первісна вартість об'єкта складає 300000 грн, накопичений знос – 90000 грн. Справедлива вартість – 180000 грн.

Визначити суму уцінки, нову первісну вартість та суму зносу після уцінки, записати кореспонденцію рахунків.

Завдання 7

За звітний рік акціонерне товариство отримало 1165000 грн прибутку до оподаткування. Прийнято рішення щодо розподілу чистого прибутку наступним чином:

- 5% до резервного капіталу;
- 15% на виплату дивідендів за простими акціями;
- 3% на матеріальне заохочення працівників.

Визначити суму чистого прибутку, податок на прибуток та суми за напрямками розподілу. Записати кореспонденцію рахунків.

Завдання 8

Акціонерне товариство має наступні показники:

- кількість простих акцій – 100 тис. шт.;
- номінальна вартість однієї акції – 50 грн;
- нерозподілений прибуток – 250 тис. грн.

На загальних зборах акціонерів прийнято рішення збільшити номінальну вартість акцій до 70 грн за шт. за рахунок нерозподіленого прибутку.

Зробити необхідні розрахунки щодо збільшення статутного капіталу та записати кореспонденцію рахунків.

Завдання 9

Штатний оклад менеджера підприємства складає 18300 грн. У звітному місяці був 21 робочий день. У цьому ж місяці працівник брав відпустку за власний рахунок на 2 дні. Здійснити бухгалтерські проведення з нарахування зарплати та утримання податків і зборів.

Завдання 10

Працівнику за травень нарахували зарплату у розмірі 8600 грн. Він подав заяву на отримання ПСП, адже має 2-х дітей до 18 років.

Визначити всі податки і збори, суму зарплати до видачі, записати відповідну кореспонденцію рахунків.

Завдання 11

Завідуючому цехом основного виробництва надали щорічну відпустку тривалістю 28 календарних днів з 8 січня 202_ року. Зарплата за розрахунковий період з січня 202_ по грудень 202_ складає 105000 грн. Штатний оклад – 10800 грн.

Здійснити бухгалтерські проведення з нарахування зарплати та відпускних, а також утримання податків і зборів.

Завдання 12

Працівник відділу адміністрації підприємства був на лікарняному з 15.03 по 25.03 2025 року. За розрахунковий період (березень 2024-лютий 2025) йому було начислено 156000 грн згідно посадового окладу. Страховий стаж працівника 7 років і 6 місяців. Штатний оклад 12500 грн. Кількість робочих днів у березні - 22. Відпрацьовано у березні 11 робочих днів.

Здійснити бухгалтерські проведення з нарахування зарплати та лікарняних, а також утримання податків і зборів.

Завдання 13

Працівник з 21 січня по 26 січня перебував на лікарняному. За відпрацьований час у січні йому начислено 10585 грн та виплати за листком непрацездатності склали 3732 грн.

Визначити всі податки і збори, суму зарплати до видачі, записати відповідну кореспонденцію рахунків.

Завдання 14

Зарплата працівника за місяць становить 15000 грн. При цьому він має сплачувати аліменти на 2-х дітей віком до 14-ти років.

Визначити всі податки і збори, суму зарплати до видачі, записати відповідну кореспонденцію рахунків.

Завдання 15

Визначити розмір єдиного соціального внеску за поточний місяць для кожного працівника:

- директор (основне місце роботи – нараховано зарплату 25000 грн;
- менеджер (основне місце роботи) – нарахована зарплата 15000 грн;
- працівник основного виробництва (має інвалідність) – нарахована зарплата 10000 грн;
- зовнішній сумісник – нарахована зарплата 5000 грн;
- завідуючий складом – нарахована зарплата 11000 грн та допомога з тимчасової втрати працездатності 3500 грн.

Завдання 16

Працівника підприємства прийняли на роботу 15 грудня 2025 року у відділ збуту. З 06.01 по 15.01 він був на лікарняному. Штатний оклад працівника – 15000 грн. У січні 2026 року було 22 робочі дні. Страховий стаж працівника менше шести місяців.

Здійснити бухгалтерські проведення з нарахування зарплати та лікарняних, а також утримання податків і зборів.

Завдання 17

Визначити, яким чином в обліку та звітності відобразатиметься кредиторська заборгованість.

Підприємство А придбало у підприємства Б товари на суму 720000 грн з ПДВ. Договором купівлі-продажу оплату цих товарів передбачено протягом:

Варіант 1: шести місяців з дати отримання товарів.

Варіант 2: півтора року з дати отримання товарів.

Завдання 18

01 квітня підприємство отримало короткостроковий кредит банку в сумі 800000 грн строком на 3 місяці під 25% річних. За умовами кредитного договору відсотки сплачуються щомісячно.

Відобразити операцію в системі рахунків бухгалтерського обліку.

Завдання 19

У січні підприємство придбало товари у постачальника на загальну суму 360000 грн. 50% заборгованості було оплачено грошовими коштами у місяці придбання, на решту заборгованості видано короткостроковий вексель строком на 6 місяців.

Відобразити операцію в системі рахунків бухгалтерського обліку.

Завдання 20

Підприємство придбало товари на загальну суму 297000 грн з ПДВ.

Згідно умов договору, на всю суму заборгованості було видано короткостроковий вексель. У вказаний термін вексель було погашено шляхом сплати грошових коштів з поточного рахунку підприємства.

Завдання 21

За наведеними даними скласти Баланс, а також вказати, за якими рахунками обліку формувалася кожна стаття фінансової звітності.

Статутний капітал – 500 тис. грн;

Резервний капітал – 150 тис. грн;

Нерозподілений прибуток – 290 тис. грн;

Довгостроковий кредит банку – 450 тис. грн;

Заборгованість підприємства за розрахунками з оплати праці – 92 тис. грн;

Заборгованість підприємства за розрахунками з обов'язкового соціального страхування – 18 тис. грн;

Заборгованість підприємства постачальникам і підрядникам – 160 тис. грн;

Заборгованість підприємства за податками – 15 тис. грн;

Первісна вартість основних засобів – 1149 тис. грн;

Знос основних засобів – 157 тис. грн;

Первісна вартість нематеріальних активів – 59 тис. грн;

Накопичена амортизація нематеріальних активів – 12 тис. грн;

Запаси – 378 тис. грн;

Дебіторська заборгованість за продукцію – 146 тис. грн;

Грошові кошти на рахунках в банках – 112 тис. грн.

Завдання 22

За наведеними даними скласти Звіт про фінансові результати за перший квартал поточного року, а також вказати, за якими рахунками обліку формувалася кожна стаття фінансової звітності.

Дохід від реалізації продукції з ПДВ – 3600 тис. грн;

ПДВ - ?

Повернуто продукції покупцями – 120 тис. грн з ПДВ
Собівартість реалізованої продукції – 2180 тис. грн;
Дохід від операційної оренди активів – 78 тис. грн з ПДВ;
Отримана неустойка від постачальника – 12 тис. грн;
Адміністративні витрати – 164 тис. грн;
Витрати на збут – 82 тис. грн;
Нараховані відсотки за довгостроковим кредитом – 119 тис. грн;
Відрахування на створення резерву сумнівних боргів – 55 тис. грн;
Податок на прибуток складає 18% від прибутку до оподаткування.

Завдання 23

Під час перевірки бухгалтерського обліку за 2025 рік було виявлено такі помилки:

1. У грудні 2025 року не було нараховано амортизацію основних засобів у сумі 24 000 грн.

2. У листопаді 2024 року завищено адміністративні витрати на 10 000 грн.
Фінансову звітність за 2025 рік затверджено.

Записати кореспонденцію рахунків з виправлення помилок та вказати їх вплив на показники фінансової звітності.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Бухгалтерський облік: навч. посібник для студентів усіх форм навчання спеціальності 051 –Економіка/ Н.В. Довгопол, Т.В. Полозова, М.О.Радченко. – Харків: ХНУРЕ, 2021. 300 с. URL: <https://publish.nure.ua/catalog/view/105/60/410>
2. Бухгалтерський облік : навчальний посібник / В. М. Краєвський, О. П. Колісник, Н. В. Гуріна та ін. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. – 388 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/12uvw0yvW17oQ3GoYBAptiRXHnnRMYmEP/view>
3. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: підручник [3-е видан.] / [за ред. д.е.н., проф. П. О. Куцика; П. О. Куцик, В. І. Бачинський, Р. М. Воронко, О. А. Полянська, С. І. Головацька, М. В. Корягін, К. І. Кузьмінська, М. Ю. Чік]. – Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2023. – 308 с. URL: https://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/Buh_Obliku/Kucik/Docs/Bukhgalter_oblik_v_upravlnn_pidpr.Pidruchnik_Redag.24.05.2023_7_KI_NCEVII.pdf
4. Голуб Н. О., Кучеркова С. О. Бухгалтерський облік: курс лекцій. Запоріжжя: ТДАТУ, 2024. 208 с. <https://elar.tsatu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/aac694cc-3b06-451d-a8ae-400c2e0fd183/content>
5. Лобода Н. О., Чабанюк О. М. Бухгалтерський облік : навчальний посібник. Київ : Алерта, 2022. - 224 с. URL: <http://library.hneu.edu.ua/storage/new-arrivals-books/December2023/21.pdf>
6. Лобода Н. О., Чабанюк О. М. Бухгалтерський облік: у схемах і таблицях : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Алерта, 2024. 217 с https://alerta.kiev.ua/img/cms/PDF/Chabanyuk_Buh_oblik_v_sxemah_Zmist_1.pdf
7. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 лип. 1999 року №996-XIV. URL:<http://zakon.rada.gov.ua/>.
8. Wild, John J. Fundamental accounting principles / John J. Wild, Ken W. Shaw, Barbara Chiappetta.—20th ed. URL: [file:///C:/Users/User/Downloads/Fundamental%20Accounting%20Principles,%2020th%20Edition%20\(%20PDFDrive%20\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/Fundamental%20Accounting%20Principles,%2020th%20Edition%20(%20PDFDrive%20).pdf)

Допоміжна:

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій затв. наказом М-ва фінансів України № 291 від 30.11.1999р. зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>
2. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів: затв. наказом М-ва фінансів України № 561 від 30.09.2003 зі змінами та доповненнями. URL:<https://ips.ligazakon.net/document/MF03270>
3. Методичні рекомендації з обліку запасів: затв. наказом М-ва фінансів України № 2 від 10.01.2007. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002201-07#Text>

4. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : затв. наказом М-ва фінансів України від 28 березня 2013 року № 433. URL:http://buhgalter911.com/Res/Zakoni/MetodRek/metod_fin_otch_433.aspx
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”: затв. наказом М-ва фінансів України від 07 лютого 2013 року № 73 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/>.
6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 “Виправлення помилок та зміни в фінансових звітах”: затв. наказом М-ва фінансів України від 28.05.99 №137 зі змінами та доповненнями. URL:<http://zakon.rada.gov.ua/>.
7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: затв. наказом М-ва фінансів України від 27.04.2000 №92. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/>.
8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»: »: затв. наказом М-ва фінансів України від 18.10.1999 №242. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
9. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: затв. наказом М-ва фінансів України від 20.10.1999 №246. URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/>
10. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: затв. наказом М-ва фінансів України від 08.10.1999 №237. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
11. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов’язання»: затв. наказом М-ва фінансів України від 31.01.2000 №20. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
12. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 “Дохід”: затв. наказом М-ва фінансів України від 29.11.1999 №290. URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/>.
13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати”: затв. наказом М-ва фінансів України від 31.12.1999 №318. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/>.
14. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. наказом М-ва фінансів України № 291 від 30.11.1999, зі змінами та доповненнями. URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99>.
15. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: затв. наказом М-ва фінансів України №88 від 24.05.1995 зі змінами та доповненнями “. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text>
16. Положення про інвентаризацію активів і зобов’язань: затв. наказом М-ва фінансів України № 879 від 02.09.2014. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>
17. Сидоренко О., Клименко Т., Гливенко В. Нормативно-правове забезпечення обліку резерву сумнівних боргів. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2022. №2(30). С. 125-138. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/271186/266721>
18. Сидоренко О., Клименко Т., Гливенко В. Окремі аспекти обліку дебіторської заборгованості та резерву сумнівних боргів. *Проблеми і перспективи економіки та*

управління. 2022. № 3 (31). С. 201-212. URL:
<http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/276682/271553>

Інформаційні джерела та Internet ресурси:

1. Верховна рада України: веб-сайт. URL:zakon.rada.gov.ua/.
2. Міністерство фінансів України: веб-сайт. URL:<http://www.minfin.gov.ua/>
3. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського: веб-сайт. URL:
<http://www.nbuv.gov.ua>
4. Електронний архів ЗВО «Університет трансформації майбутнього». URL:
https://repository.uft.in.ua/index.php/omp/library_catalog